

Boek : *Ijskastmoeder: leven met een aspergerkind*

Auteur : Janneke Van Bockel, 2009, [Lannoo](#)
ISBN: 978-90-209-8605-1

Bespreker : Johan Willems (Gon- begeleider)

Datum : juli 2010

• In een notendop...

Als Janneke van Bockel te horen krijgt dat haar dochter asperger heeft, is ze gek genoeg opgelucht.

Nu weet ze eindelijk waarom haar kind niet volgens de boekjes opgroeit. Maar dan slaat de onzekerheid toe. Want hoe kan ze haar kind helpen? Wat vergt dat van haar gezin? En hoe maakt ze de buitenwereld duidelijk dat haar dochter weliswaar bijdehand en dominant is, maar zeker niet onopgevoed?

“Opeens begrijp ik waarom ik haar, als ze gevallen is, niet meteen overstelp met troostende woorden en genezende moederzonen, maar rustig blijf en zeg dat een pleister zal helpen. Zij beleeft de wereld als woest, onstuimig en onvoorspelbaar en vraagt van mij dat ik de kalme haven ben waar ze op adem kan komen. Daarom ben ik zo koel. Of misschien is cool een beter woord.

Ijskastmoeder is mijn geuzennaam.”

- 👍 *een getuigenis van een moeder met een asperger-dochter*
- 👍 *voor (pleeg) ouders met een asperger-kind*
- 👍 *enkele trefwoorden: in bad, nachtzoen, voetwrat, bangelaar, ademruimte, wiebeltand, slaappop, valkuil...*
- 👍 *doelgroep: alle geïnteresseerden in de asperger-problematiek*

• Over de auteur...

Janneke van Bockel is ouderschapcoach en moeder van twee dochters. Onder het pseudoniem “Ijskastmoeder” schrijft ze over haar zoektocht op het weblog van de Volkskrant.

• Zeker lezen?

Op zoek naar mogelijke oorzaken van het asperger-syndroom bedachten onderzoekers in de jaren zestig de term: "ijskastmoeders". Ze voerden aan dat een cluster van (koele) moederkenmerken voedsel gaven aan het ontstaan van asperger.

Janneke van Bockel haalt de term "ijskastmoeders" bewust uit de vergetelheid. Haar boek is een rijk gestoffeerd pleidooi om oorzaak en gevolg van plaats te verwisselen. Volgens haar is een "ijskastmoeder" geen oorzaak maar wel een gevolg van een bewust reflectief omgaan met een aspergerkind.

In 100 verhaaltjes weegt de auteur voortdurend het slagen of falen van haar opvoedingshandelingen tegen elkaar af.

Met vallen en opstaan, maar steeds moedig, hoopvol en halsreikend zoekend naar de meest efficiënte manier om tot een wederkerige communicatie te komen met haar dochter, vindt de auteur bij zichzelf een aantal ijskastmoeder- kenmerken terug. Ze wijst erop dat "ijskastmoeders" niet zomaar ontstaan. Ze zijn het gevolg van een wisselwerking tussen zichzelf en haar dochter. Gedragingen, handelingen, woordenschat... die niet tot een wederkerige communicatie leiden, worden geweerd. Manieren van doen en reacties die wel efficiënt zijn, blijven behouden. Het resultaat is een opvoeder met nogal wat ijskastmoeder- kenmerken: weinig lichaamscontact, kernachtige taal, eerder zakelijk... .

Uiteindelijk pleit de auteur voor het gebruik van concrete communicatie.

De 100 huis-, tuin- en keukenverhaaltjes zijn stuk voor stuk prachtige illustraties van wat ASS- insiders de "metafoor-van-de-ijsberg" noemen. Een ijsberg zit voor 10/11 onder water. Het kleine zichtbare deel staat in de metafoor voor het zichtbare gedrag. Het deel wat onder water zit, staat voor alles wat dit zichtbare gedrag voedsel geeft (maar dus zelf onzichtbaar is).

Een gedrag op zich is niet te begrijpen wanneer je niet weet waardoor het gedragen wordt.

In elk van de verhaaltjes probeert de auteur de onzichtbare "drager" van (bizar) gedrag te onderkennen.

Pas wanneer het zichtbare gedrag verbonden wordt met de "reden" kan men een en ander begrijpen en het eigen (antwoord)gedrag hiernaar richten.

👍 *Inhoud: de oudste dochter van Janneke van Bockel is een aspergerkind. In 100 huis-, tuin- en keukenverhaaltjes geeft ze de lezer een inblik in het leven met een aspergerkind.*

Sleutelwoord is: "reflectie". Of: "Waardoor wordt dit (concrete) bizarre gedrag gevoed?"

De auteur geeft zichzelf het pseudoniem: ijskastmoeder. Hiermee refereert ze naar de term die ASS-deskundigen in de jaren '60 hanteerden in hun zoektocht naar de oorzaak van autisme (en asperger).

Janneke van Bockel keert het perspectief om: ijskastmoeders zijn niet de oorzaak maar het gevolg van een bewust reflectief omgaan met een aspergerkind!

Gedurfd, maar deugddoend! Immers, de term "ijskastmoeder" wordt hierbij ontdaan van zijn louter negatieve bijklank, maar wordt gepromoveerd tot een apologie om succesvol(ler) om te gaan met asperger-kinderen.

👍 *Enkele concrete voorbeelden:*

- Het katerntje: "huisbezoek" kristalliseert de essentie van het boek. Een onderzoeker overvalt de mama met een immense vragenlijst. Er mag enkel met "ja" of "neen" worden geantwoord. Alle andere antwoorden worden door de onderzoeker als niet-relevante informatie beschouwd. Terwijl (volgens de auteur) juist deze info essentieel is om iets van haar kind te snappen.

- De auteur maakt kwistig gebruik van metaforen om het (anders) onzegbare uit te drukken.

Voorbeelden: - voor als de mama een communicatie-doorbraak wist te forceren: "...de spiraal is weer doorbroken!"

- om de gevoelstegenstellingen van haar dochter te duiden: "...zomermeisje/ wintermeisje..."

- om kernachtig de (beste) manier van omgaan met haar dochter te omschrijven: "...gebruiksaanwijzing..."

- over het –al dan niet- pedagogisch ruimte geven:

"...Vlinders passen niet in een rupsendoosje. Dan gaan de vleugeltjes stuk. Geef haar de ruimte en geniet van haar kleurenpracht!"

👍 *De auteur is Noordnederlands. En dat merk je! De tekst is doorspekt met zinsneden zoals: "...mijn klomp breekt..." en: "...met je kont tegen de krib...". Ook inhoudelijk botst de lezer op Nederlands/Vlaamse verschillen. Vb: PGB staat in Nederland voor Persoonsgebonden Budget. In Vlaanderen wordt dat PAB (= Persoonlijk Assistentie Budget). Andere Noord/Zuid- verschillen worden aan het eind van het boek toegelicht.*

👍 *extra's: De laatste bladzijden van het boek werden voorbehouden voor een beperkte bibliografie rond asperger-publicaties en enkele sites.*

• Te onthouden

- Omgaan met een aspergerkind wordt een levensles in creativiteit.
Voorbeeld: na een immense zoektocht naar een geschikt huisdier eindigt men bij een ... goudvis: "Die komt niet uit zijn kom, die hoef je niet aan te raken en het voer tik je droog uit het doosje in het water... . Een goudvis voor mijn jongste, dat is kindermishandeling, maar voor de oudste misschien een opstap om te wennen aan een nieuwe huisgenoot?"
- Gebruik concrete communicatie:
 - Zorg ervoor dat "de 4 W's" beantwoord worden: Waar, wanneer, wie, wat?
 - Herleid het nemen van (moeilijke) beslissingen tot sorteer-opdrachten.
 - Maak gebruik van verwijzers.
 - Gebruik positieve taal.
 - Let op met het invullen van betekenissen.
 - Vermijd (talige) overlast; zeg wat je bedoelt.

👍 *Het fenomeen "ijskastmoeder" is geen oorzaak, wel een gevolg van het reflectief omgaan met een asperger-kind. Een gedurfde stelling!*

👍 *Honderd herkenbare huis-, tuin- en keukenverhaaltjes voor wie te maken heeft met een asperger-kind.*

👍 *Algemene pedagogische bespiegelingen kunnen mooi meegenomen zijn als achtergrond maar in de praktijk heb je er weinig aan. Elke nieuwe (probleem)situatie vergt nieuwe creativiteit. In het boek vind je alvast honderd voorbeelden.*

• Meer over asperger op www.letop.be

→ [Syndroom van Asperger](#), Peter Vermeulen en Thomas Fondelli, 2009, Lannoo